

Sygn. akt VII U 1070/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 października 2019 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodnicząca: SSO Agnieszka Stachurska

Protokolant: sekr. sądowy Anna Bańcerowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 22 października 2019 r. w Warszawie

sprawy W. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych(...)Oddział w W.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym

z udziałem L. S.

na skutek odwołania W. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...)Oddział w W.

z dnia 14 lutego 2019 r. numer: (...) – (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdza, że W. K. jako pracownik u płatnika składek L. S. podlegała obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu w okresie od 4 października 2018 r. do 3 października 2019 r.

UZASADNIENIE

W dniu 22 marca 2019r. W. K. odwołała się od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w W. z dnia 14 lutego 2018r., numer (...)(...)

Odwołująca zarzuciła organowi rentowemu błędne ustalenie stanu faktycznego w związku z rzeczywistym wykonywaniem pracy. W uzasadnieniu odwołania wskazała, że pracę w firmie (...) podjęła w dniu 4 października 2018r. i od tego dnia wykonywała ustalone przez pracodawcę obowiązki zgodnie z grafikiem, co mogą potwierdzić osoby wymienione w odwołaniu. Podkreśliła również, że w momencie podejmowania zatrudnienia nie wiedziała, że jest w ciąży. O tym, że spodziewa się dziecka dowiedziała się w dniu 7 listopada 2018r. Nie planowała w związku z tym zwolnienia lekarskiego, jednakże biorąc pod uwagę, że bardzo źle się czuła, miała silne bóle brzucha, a praca wymagała dźwigania zgrzewek z napojami oraz ciągłego kontaktu z klientami, w dniu 16 listopada 2018r. otrzymała zwolnienie lekarskie (odwołanie, k. 3-4 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...)Oddział w W. wniósł o oddalenie odwołania na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oraz o zasądzenie od strony odwołującej się kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Uzasadniając swe stanowisko organ rentowy wskazał, że płatnik składek (...) 4 (...) L. S. zawarł z W. K. umowę o pracę od 4 października 2018r. na czas określony do 3 października 2019r., w pełnym wymiarze czasu pracy, z wynagrodzeniem w kwocie 2.100,00 zł, na stanowisku kasjer sprzedawca. Od dnia 7 listopada 2018r. W. K. była niezdolna do pracy w związku z ciążą. W ocenie organu rentowego nawiązanie stosunku pracy tuż przed rozpoczęciem zwolnienia lekarskiego wzbudza wątpliwości co do faktycznego celu tego stosunku. Poza tym nie zostały przedstawione dowody potwierdzające faktyczne świadczenie pracy. Strony nie przedstawiły żadnych dokumentów. Ponadto, odwołując się do doświadczenia życiowego, zostało podniesione, że pracodawcy wypłacają wynagrodzenie przelewem, stąd też wypłata wynagrodzenia gotówką budzi uzasadnione wątpliwości, czy do wypłaty faktycznie doszło. Dodatkowo organ rentowy podkreślił, że w jego ocenie celem stron umowy nie było świadczenie pracy, tylko uzyskanie wysokich zasiłków z ubezpieczenia społecznego. Nawiązanie stosunku pracy w trakcie trwania ciąży świadczy o zamiarze skorzystania z ubezpieczeń społecznych już po zajściu zdarzenia ubezpieczeniowego, jakim jest zajście w ciążę, a samo nawiązanie stosunku pracy miało na celu jedynie uprawdopodobnienie istnienia podstawy tego ubezpieczenia (odpowiedź na odwołanie z dnia 16 kwietnia 2019 roku, k. 14-15 a.s.).

Zainteresowany L. S. na rozprawie w dniu 22 października 2019r. przyłączył się do stanowiska odwołującej W. K. (protokół rozprawy z dnia 22 października 2019r., k. 91 – 93 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

L. S. od 2014r. prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą (...) 4 Y. L. S.. W ramach działalności prowadzi cztery punkty -niewyspecjalizowane sklepy przemysłowo – spożywcze, zlokalizowane m.in. w Szpitalu (...) oraz na Dworcu G.. W listopadzie 2018r. przychody L. S. z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej wyniosły 2.107.075,29 zł, zaś dochód – 95.788,91 zł (zeznania L. S., k. 93 a.s., deklaracja na zaliczkę miesięczną na podatek dochodowy według stawki 19% za listopad 2018r. – nienumerowana karta akt organu rentowego).

Zainteresowany przed zatrudnieniem W. K. poszukiwał pracownika do pracy w punkcie sprzedaży zlokalizowanym w Szpitalu (...). Poszukiwania prowadził m.in. poprzez wywieszenie ogłoszenia w jednym ze sklepów, który zlokalizowany jest na Dworcu G.. W. K. na nie odpowiedziała i została wybrana spośród kilku kandydatów, zainteresowanych pracą, z uwagi na jej podejście do pracy, dyspozycyjność, a także możliwość uzgodnienia pracy w formie zmianowej. Do zawarcia umowy o pracę doszło w dniu 4 października 2018r. Odwołująca została zatrudniona na czas określony od dnia 4 października 2018r. do dnia 3 października 2019r. na stanowisku kasjer – sprzedawca. Strony ustaliły wynagrodzenie za pracę w wysokości 2.100,00 zł brutto, a więc takiej samej jaką otrzymywali pozostali pracownicy zatrudnieni na takim stanowisku (z uwzględnieniem wymiaru etatu). W umowie o pracę jako miejsce wykonywania pracy zostały wskazane adresy czterech sklepów, które prowadzi L. S.. W momencie podpisywania umowy odwołująca była w ciąży, o której jednak nie wiedziała, albowiem było to wczesne stadium. Ubezpieczona o tym, że spodziewa się dziecka powzięła informację podczas pierwszej wizyty u ginekologa w dniu 5 października 2018r. W dniu 30 października 2018r. po badaniu wykonanym na podstawie skierowania pracodawcy z dnia 3 października 2018r. została uznana za zdolną do wykonywania pracy na stanowisku kasjer – sprzedawca (umowa o pracę - nieoznaczone karty akt organu rentowego, orzeczenie lekarskie nr 30/10/2018 - nieoznaczona karta akt organu rentowego, zeznania L. S., k. 93 a.s., zeznania W. K., k. 92 a.s., zeznania świadka E. G., k. 92 a.s., dokumentacja medyczna, k. 89 – 90 a.s., karta przebiegu ciąży, k. 6 a.s.).

W. K. została zgłoszona do ubezpieczeń społecznych w dniu 10 października 2018r. Przed podjęciem pracy została zapoznana z ryzykiem zawodowym, z przepisami o ochronie przeciwpożarowej, z regulaminem pracy i wynagradzania, z zakresem informacji objętych tajemnicą, z przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, z warunkami korzystania z pomocy medycznej, a także podpisała oświadczenie dla celów obliczania miesięcznym zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych (zgłoszenie do ubezpieczeń (...) P (...), k. 32 a.s., oświadczenia - nieoznaczone karty akt organu rentowego).

Faktycznym miejscem wykonywania pracy przez W. K. był sklep prowadzony przez L. S. w Szpitalu (...), który czynny był od poniedziałku do piątku w godzinach 7.00 – 18.00 oraz w weekendy w godzinach 10.00 – 16.00. Prowadzona był

w nim sprzedaż gazet, artykułów spożywczych oraz innego asortymentu. Wraz z odwołującą w sklepie tym pracowała M. P.. Do zadań odwołującej oraz M. P. należała obsługa klientów, przyjmowanie, rozpakowywanie i rozkładanie towaru oraz dokonywanie jego zwrotu. Po uzgodnieniu z L. S. oraz ze swoją zmienniczką odwołująca pracowała co drugi dzień na zmianę z M. P., od godziny 6:00 do 18:00. Obsługę klientów przez odwołującą widziały m.in. K. P. oraz E. G. - pracujące w punktach znajdujących się w bliskiej odległości od sklepu prowadzonego przez zainteresowanego (zeznania świadków: M. P., k. 91 verte a.s., K. P., k. 91 verte – 92 a.s., E. G., k. 92 a.s., zeznania L. S., k. 93 a.s., zeznania W. K., k. 92 a.s., dowody dostawy/zwrotu, k. 7 – 12 a.s.).

L. S. bywał w miejscu pracy odwołującej. Kontrolował, czy odwołująca wypracowała umówiony wymiar czasu pracy. W zeszycie znajdującym się w sklepie zapisywała godziny, w których świadczyła pracę (zeznania L. S., k. 93 a.s., zeznania W. K., k. 92 a.s., zeznania świadka M. P., k. 91 verte a.s.).

Wynagrodzenie dla W. K. było wypłacane w formie gotówkowej, co odwołująca potwierdzała podpisem na zbiorczej liście płac. Taka forma wypłaty wynagrodzenia jest stosowana przez L. S. wobec wszystkich przez niego zatrudnianych. Część z osób zatrudnionych to byli i są pracownicy mający umowy o pracę, w części zaś zainteresowany zatrudnia osoby świadczące pracę na podstawie umów zlecenia (zeznania L. S., k. 93 a.s., zeznania W. K., k. 92 a.s., zeznania świadka M. P., k. 91 verte a.s., listy płac – nieponumerowane karty akt organu rentowego).

Z uwagi na złe samopoczucie, bóle brzucha oraz okoliczność, że poprzednie ciążę odwołującej były ciążami zagrożonymi, odwołująca od dnia 17 listopada 2018r. stała się niezdolna do pracy. Początkowo jej obowiązki przejął właściciel, a w grudniu 2018r. na podstawie umowy zlecenia została zatrudniona D. S. (zeznania W. K., k. 92 a.s., zeznania L. S., k. 93 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. pismami z dnia 2 stycznia 2019r. zawiadomił L. S. oraz W. K. o wszczęciu z urzędu postępowania wyjaśniającego dotyczącego zasadności zgłoszenia W. K. do ubezpieczeń społecznych na podstawie umowy o pracę (zawiadomienie o wszczęciu postępowania z dnia 2 stycznia 2019r. – nieponumerowane karty akt organu rentowego). Następnie, po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego, organ rentowy wydał w dniu 14 lutego 2019r. decyzję o numerze (...) - ORZ-D, w której, na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 1 i art. 68 ust. 1 pkt 1a ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych oraz art. 58 § 2 k.c. w zw. z art. 300 k.p., stwierdził, że W. K. jako pracownik u płatnika składek (...) 4 (...) L. S. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 4 października 2018r. (zawiadomienia o wszczęciu z urzędu postępowania wyjaśniającego - nieponumerowane karty akt organu rentowego, decyzja z dnia 14 lutego 2019r., nr (...) - ORZ-D - nieponumerowane karty akt organu rentowego).

Stosunek pracy łączący W. K. i L. S. – zgodnie z umową o pracę z dnia 4 października 2018r. – zakończył się z dniem 3 października 2019r. Strony nie przedłużyły umowy na kolejny okres (zeznania L. S., k. 93 a.s., zeznania W. K., k. 92 a.s.).

Wskazany stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie powołanych dowodów z dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy. Zdaniem Sądu dokumenty, w zakresie w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia, są wiarygodne, wzajemnie się uzupełniają i tworzą spójny stan faktyczny. Podstawę ustaleń faktycznych stanowiły również zeznania świadków: M. P., K. P. i E. G., a także zeznania odwołującej i zainteresowanego.

Zeznaniom świadków Sąd dał wiarę, ponieważ ich relacja odnośnie świadczenia pracy przez odwołującą w sklepie prowadzonym przez L. S. została oparta na własnych obserwacjach. M. P. takiej obserwacji mogła dokonać, gdyż przyuczała W. K. do pracy, a potem była jej zmienniczką. Z kolei K. P. i E. G. pracowały w punktach obsługowych znajdujących się w bliskiej odległości od sklepu (...) i widywały odwołującą, jak wykonywała pracę. Relacja ww. świadków z uwagi na powołane okoliczności była wiarygodna, a poza tym spójna.

Podobnie jak zeznania świadków Sąd ocenił zeznania odwołującej i zainteresowanego. Strony w sposób nie budzący wątpliwości, wewnątrznie spójnie, a także zgodnie z dokumentami, przedstawiły motywacje zawarcia umowy o pracę, zakres obowiązków, a także sposób ich realizacji. Odnośnie wskazanych okoliczności Sąd nie miał wątpliwości,

uwzględniając to, że strony przedstawiły dokumenty kadrowe na potwierdzenie części prezentowanych tez, a częściowo potwierdzili je świadkowie. Zeznaniom stron należało więc dać wiarę.

Postanowieniem wydanym na rozprawie w dniu 22 października 2019r. Sąd oddalił wniosek organu rentowego o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu ginekologii. Z dokumentacji medycznej ubezpieczonej wynika, że w dacie zawierania umowy o pracę była w ciąży, a dowiedziała się o tym w dniu 5 października 2018r. podczas wizyty lekarskiej. Można więc przypuszczać, że w dniu podpisania umowy o pracę, mogła się domyślać odnośnie swojego stanu, zaś pewną wiedzę w tym zakresie uzyskała w dniu następnym. Zaakcentowania wymaga jednak, że zostało jej wystawione orzeczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do pracy, datowane na 30 października 2018r. Jego wystawienie musiało zostać poprzedzone badaniem lekarskim, a organ rentowy wskazanego orzeczenia lekarza nie podważył, ani nie wskazał jakichkolwiek okoliczności, które budziłyby wątpliwości co do jego prawidłowości i zarazem powodowały konieczność ponownej oceny przez biegłego sądowego. Z tego względu wniosek organu rentowego został oceniony jako bezzasadny. Przeprowadzenie zawnioskowanego dowodu powodowałoby tylko zwłokę w postępowaniu (protokół z rozprawy z dnia 22 października 2018r., k. 92 verte a.s.).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie W. K. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 14 lutego 2019r. podlegało uwzględnieniu.

Kwestią sporną w prowadzonym postępowaniu było to, czy odwołująca od dnia 4 października 2018r. realizowała umowę o pracę u płatnika składek L. S. i czy z tego tytułu powinna podlegać obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym. Organ rentowy kwestionował zasadność objęcia W. K. ubezpieczeniami społecznymi wskazując, że strony zawarły umowę o pracę o charakterze pozornym, jedynie w celu uzyskania przez ubezpieczoną świadczeń pieniężnych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Rozstrzygnięcie powyższej kwestii wymagało dokonania w pierwszej kolejności analizy przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2019r., poz. 300 dalej: ustawa systemowa). Art. 6 ust. 1 pkt 1 tej ustawy stanowi, że obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami, z wyłączeniem prokuratorów. W myśl art. 13 pkt 1 ustawy systemowej następuje to od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia jego ustania. O tym jednak, czy dany stosunek prawny łączący dwa podmioty może być uznany za stosunek pracy, rozstrzygają przepisy prawa pracy. Stosownie do treści definicji zawartej w art. 2 k.p. pracownikiem jest osoba zatrudniona między innymi na podstawie umowy o pracę. Użyty w powyższym przepisie zwrot „zatrudniona” oznacza istnienie między pracownikiem a pracodawcą szczególnej więzi prawnej o charakterze zobowiązaniowym, tj. stosunku pracy. Istotą tegoż stosunku jest – w świetle art. 22 § 1 k.p. – uzewnętrznienie woli umawiających się stron, z których jedna deklaruje chęć wykonywania pracy określonego rodzaju w warunkach podporządkowania pracodawcy, natomiast druga – stworzenia stanowiska pracy i zapewnienia świadczenia pracy za wynagrodzeniem. Celem i zamiarem stron umowy o pracę powinna być każdorazowo faktyczna realizacja treści stosunku pracy, przy czym oba te elementy wyznaczają: ze strony pracodawcy – realna potrzeba ekonomiczna i umiejętności pracownika, zaś ze strony pracownika – ekwiwalentność wynagrodzenia uzyskanego za pracę.

Dla stwierdzenia, czy zaistniały podstawy do objęcia ubezpieczeniem społecznym, w świetle powołanych przepisów, wymagane jest ustalenie, czy zatrudnienie miało charakter rzeczywisty i polegało na wykonywaniu pracy określonego rodzaju, na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem, czyli w warunkach określonych w art. 22 § 1 k.p. Przy tym istotne jest, że umowa o pracę, która nie wiąże się z wykonywaniem tej umowy, a zgłoszenie do ubezpieczenia następuje tylko pod pozorem istnienia tytułu ubezpieczenia w postaci zatrudnienia, nie skutkuje w sferze prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z 16 marca 1999r., II UKN 512/98; z 28 lutego 2001r., II UKN 244/00).

W rozpoznawanej sprawie organ rentowy wskazywał, że brak jest dowodów potwierdzających faktyczne świadczenie pracy przez W. K., a zawarta umowa jest nieważna. W toku postępowania sądowego organ rentowy podnosił, że celem

zawarcia umowy była chęć uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Z takim twierdzeniem organu rentowego Sąd się nie zgodził.

Zgodnie z art. 83 § 1 k.c. nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozor. Pozorność umowy wyraża się w braku zamiaru wywołania skutków prawnych przy jednoczesnym zamiarze stworzenia okoliczności mających na celu zmylenie osób trzecich. Należy odróżnić przy tym nieważność spowodowaną pozornością czynności prawnej od nieważności czynności prawnej mającej na celu obejście ustawy (art. 58 § 1 k.c.). Czynność prawna mająca na celu obejście ustawy polega na takim ukształtowaniu jej treści, które z formalnego punktu widzenia nie sprzeciwia się ustawie, ale w rzeczywistości zmierza do zrealizowania celu, którego osiągnięcie jest przez ustawę zakazane. Pojęcia obejścia prawa i pozorności są sobie znaczeniowo bliskie i niejednokrotnie pokrywają się. Ustalenie, czy umowa zmierza do obejścia prawa, czy jest pozorna wymaga poczynienia konkretnych ustaleń faktycznych dotyczących okoliczności jej zawarcia, celu jaki strony zamierzały osiągnąć, charakteru wykonywanej pracy i zachowania koniecznego elementu stosunku pracy, jakim jest wykonywanie pracy podporządkowanej (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 1995 roku, sygn. akt I PZP 7/95, OSNAPiUS 18/95, poz. 227, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 września 1997 roku, sygn. akt I PKN 276/97, OSNAPiUS13/98, poz. 397). Czynność prawna może być również sprzeczna z zasadami współzycia społecznego, przez które rozumie się na ogół obowiązujące w stosunkach między ludźmi reguły postępowania, które za podstawę mają uzasadnienie ocenne, a nie prawne. Odwołują się one do powszechnie uznawanych w całym społeczeństwie lub w danej grupie społecznej wartości i ocen właściwego, przyzwoitego, rzetelnego, lojalnego czy uczciwego zachowania. Zasady te obejmują nie tylko reguły moralne, lecz także obyczajowe (por. np. Z. Radwański (w:) System prawa prywatnego, t. 2, 2002, s. 240 i n.; M. Safjan (w:) K. Pietrzykowski, Komentarz, t. I, 2008, s. 327).

W rozważanym przypadku, zdaniem Sądu, wystąpiły wszystkie elementy konieczne dla zaistnienia pomiędzy stronami stosunku pracy. Wbrew stanowisku organu rentowego, postępowanie dowodowe przeprowadzone przez Sąd potwierdziło również wykonywanie pracy przez W. K.. Dowodem wskazującym na taki fakt są między innymi dokumenty dostawy/zwrotu towarów z dnia 9 i 15 listopada 2018r., a także z dnia 8, 22, 26 i 31 października 2018r., opatrzone podpisem odwołującej, a nadto zeznania M. P. - współpracownicy i jednocześnie zmienniczki odwołującej oraz zeznania K. P. i E. G., które pracowały w tym samym budynku co odwołująca, w niedalekiej odległości od kiosku, w którym świadczyła pracę odwołująca i widywały odwołującą obsługującą klientów. Z zeznań wymienionych świadków wynika, że W. K. podjęła zatrudnienie i świadczyła pracę w spornym okresie. Zajmowała się sprzedażą prasy i innych artykułów, a także przyjmowaniem towaru, jego rozkładaniem i rozpakowywaniem. Pracowała co drugi dzień w godzinach od 6:00 do 18:00.

Organ rentowy zakwestionował stosunek pracy odwołującej m.in. z tego powodu, że odwołująca otrzymywała wynagrodzenie w gotówce. Tego rodzaju stanowisko organu rentowego, sugerujące konieczność dokonywania przelewów wynagrodzenia, w ocenie Sądu, jest zbyt daleko idące. Specyfika pracy w tego rodzaju placówkach jak kioski ruchu, czy małe sklepy spożywcze wskazuje, że większość transakcji odbywa się gotówkowo i jak wynika z zeznań zainteresowanego, dla niego wygodniejszą formą była wypłata w gotówce. Wskazać także należy, że W. K. potwierdziła otrzymanie wynagrodzenia na listach płac, na których poza nią podpisy składali również i inni pracujący dla L. S.. Przy tym podkreślić również trzeba, że w okresie kiedy odwołująca świadczyła pracę nie było takich przepisów oraz wynikających z nich jednolitych zasad, które nakazywałyby wypłatę wynagrodzenia na rachunek bankowy pracownika, co więcej art. 86 § 3 k.p. statuował zasadę wypłaty wynagrodzenia do rąk pracownika. Zmiany do kodeksu pracy w tym zakresie zostały wprowadzone dopiero od 1 stycznia 2019r. i od tej daty co do zasady wypłata wynagrodzenia jest dokonywana na wskazany przez pracownika rachunek płatniczy.

Inną okolicznością, na którą zwrócił uwagę organ rentowy, argumentując słuszność zaskarżonej decyzji, było zawarcie przez ubezpieczoną zakwestionowanej umowy o pracę tylko po to, aby uzyskać ubezpieczenie społeczne i świadczenia na wypadek choroby i macierzyństwa. Sąd ocenił jednak, że nawet celowość w zachowaniu ubezpieczonej, na którą wskazał ZUS, nie czyni umowy o pracę umową nieważną, ponieważ była ona realizowana. Co prawda w dacie podpisywania umowy o pracę W. K. była już w ciąży, tym niemniej było to wczesne stadium i mogła co najwyżej przypuszczać, że faktycznie jest w ciąży. Niezależnie od tego nie można zapominać, że nawet w przypadku, kiedy

kobieta będąca w ciąży poszukuje ochrony ubezpieczeniowej, może dojść do nawiązania ważnego stosunku pracy. Na przeszkodzie temu nie stoi nawet zaawansowana ciąża, jeśli stosunek pracy faktycznie jest realizowany. Wynika to z tego, że fakt ciąży nie przekreśla aktywności zawodowej. Również przepisy prawa nie zawierają żadnych ograniczeń w tym względzie i nie wskazują, w jakim czasie może dojść do nawiązania stosunku pracy, ani przez jaki okres powinny być opłacane składki na ubezpieczenia społeczne, by późniejsza wypłata świadczeń związanych z chorobą i macierzyństwem nie naruszała zasad solidaryzmu, równego traktowania ubezpieczonych, ochrony interesów i nie pokrzywdzenia innych ubezpieczonych oraz nieuszczipiania środków zgromadzonych w ramach ubezpieczenia. Sama chęć uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego, jako motywacja do podjęcia zatrudnienia, nie świadczy więc o zamiarze obejścia prawa, podobnie jak i inne cele stawiane sobie przez osoby zawierające umowy o pracę, takie jak chociażby chęć uzyskania środków utrzymania (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 26 lutego 2013r., I UK 472/12; z dnia 11 września 2013r., II UK 36/13; także: wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 16 marca 2017r., III AUa 1003/16; wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 10 lutego 2017r., III AUa 1270/16; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 5 lipca 2018r., III AUa 297/18; wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 11 maja 2018r., III AUa 858/17). Powyższe sprawia, że zawarcie umowy o pracę wyłącznie w celu uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego, nie powoduje samo w sobie nieważności takiej czynności prawnej, jako mającej na celu obejście ustawy, czy też jej pozorności, o ile na jej podstawie praca w reżimie określonym w art. 22 § 1 k.p. faktycznie jest wykonywana. Innymi słowy, motywacja skłaniająca do zawarcia umowy o pracę nie ma znaczenia dla jej ważności przy założeniu rzeczywistego świadczenia pracy zgodnie z warunkami określonymi w ww. przepisie (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 10 kwietnia 2018r., III AUa 141/18).

Istotne z punktu widzenia przedmiotu sporu było ustalenie, czy L. S. posiadał rzeczywistą potrzebę zatrudnienia kasjera – sprzedawcy i wystarczające ku temu możliwości finansowe. Biorąc pod uwagę okoliczność, że w trakcie nieobecności w pracy ubezpieczonej zastępował ją zainteresowany osobiście, a następnie zatrudnił inną osobę na miejsce odwołującej, należy uznać, że zachodziła rzeczywista potrzeba zatrudnienia pracownika na ww. stanowisku. Wskazać należy, iż w miejscu, w którym świadczyła pracę W. K., zatrudniona była jeszcze tylko jedna osoba – M. P. w niepełnym wymiarze czasu pracy, zaś punkt sprzedaży jest otwarty od poniedziałku do piątku od godz. 6:00 do 18:00, a dodatkowo w weekendy. Nie ma zatem możliwości, aby w takim miejscu tylko jedna osoba świadczyła pracę. Zarazem, jak wynika z dokonanych przez Sąd ustaleń, zainteresowany L. S. prowadzi cztery tego typu punkty sprzedaży, nad którymi sprawuje nadzór jako właściciel, zatem nie jest on w stanie jednocześnie świadczyć pracy w pełnym wymiarze jako sprzedawca – kasjer. Właśnie w tym celu została zatrudniona najpierw odwołująca, zaś kiedy stała się niezdolna do pracy, to zatrudniono D. S.. Co się zaś odnosi do możliwości finansowych zatrudnienia odwołującej, to biorąc pod uwagę osiągnięty przez zainteresowanego dochód miesięczny, stwierdzić należy ponad wszelką wątpliwość, że L. S. miał możliwości finansowe zatrudnić W. K. z wynagrodzeniem w kwocie 2.100,00 zł brutto.

Poza okolicznościami, które zostały omówione, Sąd Okręgowy, prowadząc postępowanie, zbadał również rzeczywistą wolę stron w odniesieniu do istotnych elementów stosunku pracy, takich jak: osobiste wykonywanie pracy, podporządkowanie pracownicze, czy wynagrodzenie stanowiące ekwiwalent wykonanej pracy. Jeśli chodzi o element związany z osobistym wykonywaniem pracy przez odwołującą, to z całą pewnością wystąpił. Podobnie w odniesieniu do odpłatności, która miała miejsce, co jednoznacznie potwierdzają podpisy na liście płac. Poza tym W. K., adekwatnie do zajmowanego stanowiska, wykonywała wszystkie czynności powierzone przez pracodawcę. Okoliczności te potwierdziła zeznająca w sprawie M. P., która również była pracownikiem płatnika składek, a także K. P. i E. G., które pracują w tym samym budynku i na co dzień mają możliwość obserwowania, kto świadczy pracę w punkcie sprzedaży L. S.. Niemniej ważne było i to, że ubezpieczona była podporządkowana L. S., który wyznaczył jej zadania do wykonania i kontrolował podejmowane przez ubezpieczoną działania i jej czas pracy. Powyższe znajduje potwierdzenie w zeznaniach odwołującej i zainteresowanego, a także świadka M. P..

Uwzględniając powołane okoliczności Sąd ocenił, że umowa o pracę łącząca W. K. i L. S. nie była pozorną czynnością prawną. Ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika, że zamiarem stron umowy o pracę było świadczenie pracy, a nie jak wskazał Zakład Ubezpieczeń Społecznych, uzyskanie przez odwołującą wysokich świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Ponadto, Sąd oceniając, ewentualną pozorność umowy, wziął pod uwagę, że za taką nie można uznać

umowy, która w rzeczywistości była wykonywana, tj. takiej, w ramach której pracownik faktycznie świadczy na rzecz pracodawcy pracę podporządkowaną. Potwierdził to Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 28 lutego 2001 roku (sygn. akt UK 244/00) wskazując, że o fikcyjności umowy o pracę świadczy zamiar nawiązania stosunku ubezpieczenia społecznego bez rzeczywistego wykonywania tej umowy. Dodatkowo, jak wynika z poglądu wyrażonego przez Sąd Najwyższy w innym wyroku z dnia 13 czerwca 2006 roku (sygn. akt II UK 202/05), nie jest istotne, czy strony zawierające umowę o pracę miały realny zamiar wzajemnego zobowiązania się przez pracownika do świadczenia pracy, a przez pracodawcę do zapewnienia pracy i wynagrodzenia za nią, lecz to, czy taki zamiar stron został w rzeczywistości zrealizowany.

Mając na względzie poczynione ustalenia faktyczne i zaprezentowaną argumentację Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdził, że W. K. jako pracownik u płatnika składek L. S. podlegała obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu w okresie od 4 października 2018r. do daty ustania stosunku pracy, a więc 3 października 2019r.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem i aktami organu rentowego (...)